

Magdalena Olempska-Wysocka
Instytut Badań Edukacyjnych

Narzędzia stosowane w ocenie funkcjonalnej - przegląd i rekomendacje

Wspieranie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży
FERS.01.06-IP.05-0002/23

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

IBE

INSTYTUT
BADAŃ
EDUKACYJNYCH

Diagnoza

- Diagnoza w znaczeniu procesu diagnozowania jest złożoną czynnością poznawczą, która polega na integrowaniu informacji, wnioskowaniu, podejmowaniu i uzasadnianiu podjętych decyzji oraz wykorzystywaniu wiedzy i doświadczenia do rozwiązywania problemów (Paluchowski, 2007).
- Proces diagnozy wymaga niezwykle **odpowiedzialnego, refleksyjnego** podejścia diagnosty, zadaniem którego jest nie tylko zebranie informacji pochodzących z wywiadu, obserwacji czy też analizy przeprowadzonych testów, ale przede wszystkim **umiejętne łączenie ich i wnioskowanie**.
- W procesie tym można wyróżnić pewną **sekwencję działań** polegającą na sformułowaniu pytań diagnostycznych, wyborze adekwatnych narzędzi, gromadzeniu danych z różnych źródeł oraz sformułowaniu odpowiedzi na postawione pytania diagnostyczne (Stemplewska-Żakowicz, 2009).

Cechy dobrego narzędzia

- Obiektywność
- Trafność
- Rzetelność
- Standaryzacja
- Wiarygodność
- Spełnia założenia teoretyczne lub empiryczne

Narzędzia
w ocenie
funkcjonalnej

KAPP - Kompleksowa Analiza Procesów Poznawczych

zestaw nowoczesnych narzędzi do oceny funkcjonowania poznawczego dzieci i młodzieży od 3 miesiąca życia do ukończenia 25 roku życia

W skład zestawu wchodzi:

- komputerowa bateria testów poznawczych (określana skrótem KAPP_A);
- skale obserwacyjne do oceny tej sfery rozwoju przeznaczone dla rodziców i nauczycieli (których skrócona nazwa rozpoczyna się skrótem KAPP_S);
- materiały postdiagnostyczne wspomagające pracę z dziećmi i młodzieżą wymagającymi stymulacji rozwoju poznawczego

Diagnoza 270 stopni

W baterii KAPP wykorzystano diagnozę 270 stopni, opierając się na danych pochodzących z trzech źródeł:

- bezpośredniego badania psychologicznego dziecka z wykorzystaniem aplikacji KAPP_A,
- kwestionariuszy wypełnianych przez rodziców dzieci, dotyczących funkcji poznawczych tych samych, które ocenia KAPP_A,
- kwestionariuszy wypełnianych przez nauczycieli/wychowawców dzieci, dotyczących funkcji poznawczych takich samych, które ocenia KAPP_A.

dostępne online
i jako aplikacja

pełna
standaryzacja
warunków badania
ograniczająca błędy
po stronie
diagnosty

automatyczne
obliczanie wyników
redukujące możliwości
błędów i oszczędzające
czas diagnosty

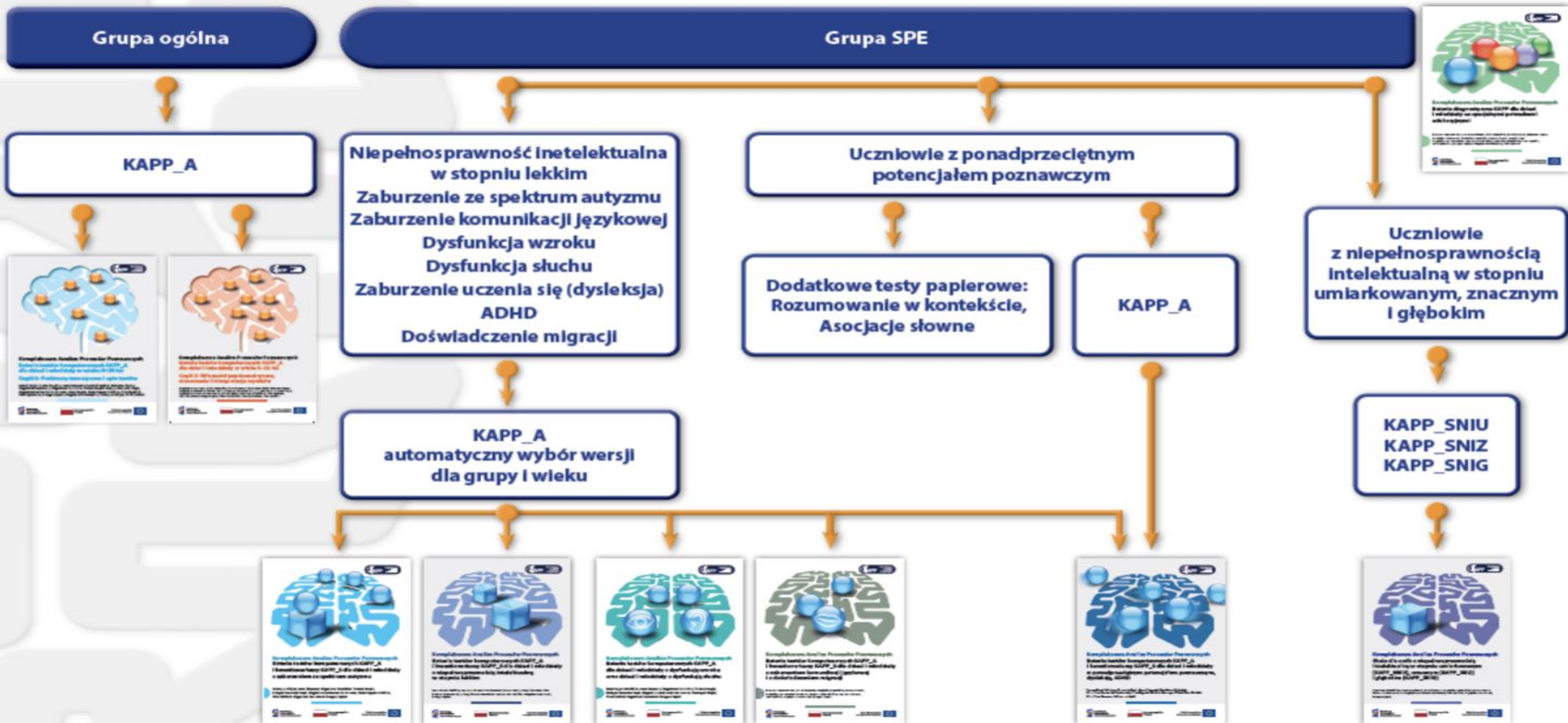
KAPP jako nowoczesne narzędzie komputerowe

możliwość
zainstalowania
na nieograniczonej
liczbie komputerów
i bezkosztowość

według
aktualnie
obowiązujących
procedur (porozumienie
z Ośrodkiem Rozwoju
Edukacji i Ministerstwem
Edukacji i Nauki) narzędzie
jest bezpłatne dla
diagnostów

algorytmy
adaptacyjne
dostosowujące poziom
trudności niektórych
testów w czasie
badania

Wybór ścieżki diagnostycznej ze względu na grupę

ICF a narzędzia psychologiczne

b140 Funkcje uwagi

Swoiste funkcje psychiczne umożliwiające skupienie się przez niezbędny odstęp czasu na bodźcu zewnętrznym lub przeżyciach wewnętrznych. Obejmuje: funkcje trwałości, przerzutności, zmiennej podzielności i dzielenia uwagi, koncentracja, rozpraszalność

Leiter-3 Międzynarodowa Wykonaniowa Skala Leitera, wyd. 3

Autorzy: G. H. Roid, L. J. Miller, M. Pomplun, Ch. Koch

Polska adaptacja:

A. Matczak, A. Jaworowska, K. Martowska

WISC®-V Skala Inteligencji Wechslera dla Dzieci, wyd. 5

Autor: David Wechsler Polska adaptacja Joanna Stańczak,

Anna Matczak, Aleksandra Jaworowska, Iwona Bac

CONNERS 3 Zestaw Kwestionariuszy do Diagnozy ADHD i

zaburzeń współwystępujących (Conners) Autor: C. Keith

Conners

IDS-2 Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci i Młodzieży

Autorzy: Alexander Grob, Priska Hagmann-von Arx

Polska adaptacja: Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak, Diana

Fecenec

b160 Funkcje myślenia

b160 Funkcje myślenia swoiste funkcje psychiczne dotyczące pojęciowego składnika umysłu.

Obejmuje: funkcje tempa, formy, kontroli treści myślenia; funkcje myślenia ukierunkowanego na cel, funkcje myślenia nieukierunkowanego na cel; funkcje myślenia logicznego; jak napór myśli; gonitwa myślowa; otamowanie myśli; rozkojarzenie myślenia; drobiazgowość; uskokowość, urojenia; myśli i czynności natrętne

Nie obejmuje: funkcje intelektualne (b117); funkcje pamięci (b144); funkcje psychomotoryczne (b147); funkcje percepcyjne (b156); wyższe funkcje poznawcze (b164); funkcje językowe (b167) funkcje liczenia (b172)

b1600 Tempo myślenia Funkcje psychiczne określające szybkość procesu myślenia.

b1601 Forma myślenia Funkcje psychiczne organizujące proces myślenia zapewniające mu spójność i logiczność. Obejmuje: ograniczenia - perseweracja myślenia; uskokowość, drobiazgowość

b1602 Treść myślenia Funkcje psychiczne określające myśli występujące w procesie myślenia oraz to co jest wykorzystywane do tworzenia pojęć. Obejmuje: ograniczenia: urojenia, myśli nadwartościowe i somatyzacja

b1603 Kontrola myślenia Funkcja psychiczne, która służy wolicjonalnemu panowaniu nad myśleniem i są przez daną osobę za takie (poddające się woli) uznawane. Obejmuje: ograniczenia: myślenie przeżywające, natrętne, odstonięcie nasyłane myśli

b1608 Funkcje myślenia, inne określone

b1609 Funkcje myślenia, nieokreślone

Leiter-3 Międzynarodowa Wykonaniowa Skala Leitera, wyd. 3

Autorzy: G. H. Roid, L. J. Miller, M. Pomplun, Ch. Koch
Polska adaptacja:
A. Matczak, A. Jaworowska, K. Martowska

Raven 2 Test Matryc Progresywnych

Autor: John C. Raven; polska adaptacja: Aleksandra Jaworowska

WISC®-V Skala Inteligencji Wechslera dla Dzieci, wyd. 5

Autor: David Wechsler
Polska adaptacja: Joanna Stańczak, Anna Matczak, Aleksandra Jaworowska, Iwona Bac

Skala Inteligencji Stanford-Binet 5

Autor: Gale H. Roid
Polska adaptacja: Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz M. Radtke, Małgorzata Lipowska

IDS-2 Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci i Młodzieży

Autorzy: Alexander Grob, Priska Hagmann-von Arx
Polska adaptacja: Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak, Diana Fecenec

b144 Funkcje pamięci

b144 Funkcje pamięci Swoiste funkcje psychiczne umożliwiające rejestrowanie i przechowywanie informacji oraz - w razie potrzeby – odtwarzanie jej. Obejmuje: funkcje związane z pamięcią krótkotrwałą i długotrwałą, natychmiastową, świeżą i odległą; rozpiętość pamięci; odtwarzanie pamięci, przypominanie; funkcje wykorzystywane w trakcie przywoływania z pamięci i uczenia się jak w niepamięci nominalnej, wybiórczej i dysocjacyjnej

Nie obejmuje: funkcje świadomości (b110); funkcje orientacji (b114); funkcje intelektualne (b117); funkcje uwagi (b140); funkcje percepcyjne (b156); funkcje myślenia (b160); wyższe funkcje poznawcze (b164); funkcje językowe (b167); funkcje liczenia (b172)

b1440 Pamięć krótkotrwała Funkcje psychiczne, umożliwiające chwilowe, nietrwałe przechowanie w pamięci trwające około 30 sekund, po czym informacja ginie, o ile nie zostanie utrwalona w pamięci długotrwałej.

b1441 Pamięć długotrwała Funkcje psychiczne, tworzące system pamięci zapewniający długotrwałe magazynowanie informacji z pamięci krótkotrwałej oraz zarówno autobiograficzną pamięć minionych zdarzeń i semantyczną pamięć języka oraz faktów.

b1442 Odtwarzanie pamięci Swoiste funkcje psychiczne umożliwiające przywoływanie informacji zmagazynowanej w pamięci długotrwałej i wprowadzanie jej do przytomności.

b1448 Funkcje pamięci, inne określone

b1449 Funkcje pamięci, nieokreślone

Leiter-3 Międzynarodowa Wykonaniowa Skala Leitera, wyd. 3

Autorzy: G. H. Roid, L. J. Miller, M. Pomplun, Ch. Koch
Polska adaptacja:
A. Matczak, A. Jaworowska, K. Martowska

WISC®-V Skala Inteligencji Wechslera dla Dzieci, wyd. 5

Autor: David Wechsler
Polska adaptacja Joanna Stańczak, Anna Matczak, Aleksandra Jaworowska, Iwona Bac

Skala Inteligencji Stanford-Binet 5

Autor: Gale H. Roid
Polska adaptacja Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz M. Radtke, Małgorzata Lipowska

IDS-2 Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci i Młodzieży

Autorzy: Alexander Grob, Priska Hagmann-von Arx
Polska adaptacja: Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak, Diana Fecenec

b1561 Percepcja wzrokowa

b1561 Percepcja wzrokowa

Funkcje psychiczne związane z rozróżnianiem kształtu, wielkości, koloru i innych bodźców wzrokowych.

Leiter-3 Międzynarodowa Wykonaniowa Skala Leitera, wyd. 3

Autorzy: G. H. Roid, L. J. Miller, M. Pomplun, Ch. Koch
Polska adaptacja:
A. Matczak, A. Jaworowska, K. Martowska

Test Rozwoju Percepcji Wzrokowej

Autorzy: Donald D. Hammill, Nils A. Pearson, Judith K. Voress
Polska adaptacja: Radosław Wujcik, Joanna Stańczak

WISC®-V Skala Inteligencji Wechslera dla Dzieci, wyd. 5

Autor: David Wechsler
Polska adaptacja: Joanna Stańczak, Anna Matczak, Aleksandra Jaworowska, Iwona Bac

IDS-2 Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci i Młodzieży

Autorzy: Alexander Grob, Priska Hagemann-von Arx
Polska adaptacja: Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak, Diana Fecenc

Skala Inteligencji Stanford-Binet 5

Autor: Gale H. Roid
Polska adaptacja: Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz M. Radtke, Małgorzata Lipowska

Raven 2 Test Matryc Progresywnych

Autor: John C. Raven; polska adaptacja: Aleksandra Jaworowska

b152 Funkcje emocjonalne

b152 Funkcje emocjonalne

Swoiste funkcje psychiczne odnoszące się do uczuć i afektywnych składników procesów umysłu.

Obejmuje: funkcje związane z dostosowaniem emocji, regulacją i rozpiętością emocji; afekt, smutek, szczęście, miłość, strach, gniew, nienawiść, napięcie, lęk, radość, żal, chwiejność emocjonalną; spłylenie afektu

Nie obejmuje: funkcje temperamentu i osobowości (b126); funkcje energii i napędu (b130)

Skala RE Skala rozwoju emocjonalnego dzieci w wieku 3–6 Autorzy: Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz M, Radtke

INTE Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej Autorzy: N. S. Schutte, J. M. Malouff, L. E. Hall, D. J. Haggerty, J. T. Cooper, Ch. J. Golden, L. Dornheim

DINEMO Dwuwymiarowy Inwentarz Inteligencji Emocjonalnej Autorzy: Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak, Anna Ciechanowicz, Joanna Stańczak, Ewa Zalewska

KPD Kwestionariusz do pomiaru depresji Autorzy: Emilia Łojek, Joanna Stańczak, Agnieszka Wójcik

STAIK Inwentarz Stanu i Cechy Lęku dla dzieci Autorzy: Chares D. Spielberger, Charles D. Edwards, Robert E. Lushene, Joseph Montuori, Dieter Platzek

SENA System Diagnozy Dzieci i Młodzieży Irene Fernández-Pinto, Pablo Santamaría, Fernando Sánchez-Sánchez, Miguel Ángel Carrasco, Victoria del Barrio, polska adaptacja Joanna Niedziela, Emilia Wrocławska-Warchala

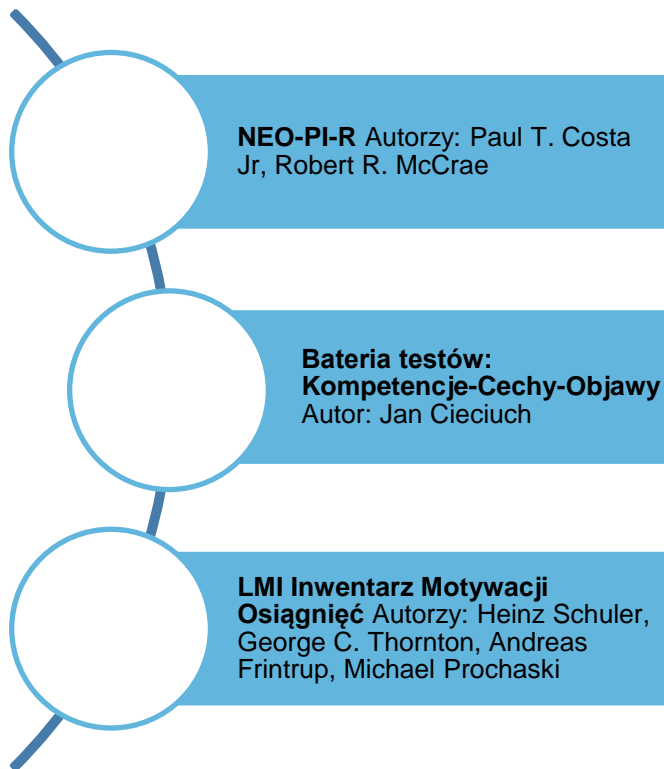

b126 Funkcje temperamentu i osobowości

b126 Funkcje temperamentu i osobowości.

Ogólne funkcje psychiczne związane z konstytucjonalną dyspozycją danej osoby do reagowania na sytuacje w określony sposób, w tym zespół cech psychicznych, odróżniających daną osobę od innych. Obejmuje: funkcje ekstrawersji, introwersji, zgodności, sumienności, stabilności psychicznej i emocjonalnej i otwartości na doświadczenia, optymizm, wyszukiwanie nowości, pewność, wiarygodność

Nie obejmuje: funkcje intelektualne (b117); funkcje energii i napędu (b130); funkcje psychomotoryczne (b147); funkcje emocjonalne (b152)

Osoba/y do kontaktu:

Magdalena Olempska-Wysocka,

adres e-mail: m.olempska-wysocka@ibe.edu.pl

**Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego**

**Rzeczpospolita
Polska**

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

IBE

**INSTYTUT
BADAŃ
EDUKACYJNYCH**